

MOEBIUKSEN JEEPISSÄ ANGOULÊMESSA

TEKSTI JYRKI VAINIO

© SALLAMARI RANTALA

Mahtoi Jean-Claude Mézièresillä olla koulupoi- kana vaikeaa, kun naapuripulpettiin istuutui nuori kaveri nimeltä Jean Giraud.

Mézières oli pienestä asti halunnut sarjakuva- piirtäjäksi ja yrittänyt treenata kykyjään, läh- tänyt jopa töitään Hergelle näytiksi. Ja sitten viereen istuu kaveri, joka jo koululaisena pystyy vaivatta piirtämään ylivoimaisesti paremmin kuin kukaan muu.

"Siinä minä olin - ja viereen tulee Wolfgang Amadeus Moebius!" Mézières puhahtaa.

Yhteinen intohimo teki kuitenkin miehistä elinikäiset ystävät. Aina kun olen Mézièresin tavannut, on Moebius noussut puheenaiheena esiin hyvin nopeasti. Niin kävi myös, kun vierai- lin Pariisissa maaliskuun alussa. Mézières sanoi, että Moebius on sairaalassa - ja kyllä, hän käytti ystävästä puhuessaan aina tämän nimimerkkiä - että "tilanne ei näytä hyvältä".

En kuitenkaan arvannut, että kyse oli silloin enää vain muutamasta jäljellä olevasta päivästä.

Helposti lähestyttävä mestari

Tapasin sekä Moebiuksen (1938–2012) että Mé- zièresin (s. 1938) ensimmäistä kertaa Angoulê- messa vuonna 1996. Vaikka tapahtuma oli jo silloin valtava, oli se kuitenkin vielä paljon helpommin navigoitavissa kuin tänä päivänä. Kaikki isot mestaritkin olivat saavutettavissa: riitti, kun jaksoi seistä jonossa puolesta tunnis- ta tuntiin, ja niin pääsi vaihtamaan muutaman sanan kenen tahansa kanssa ja sai nimmarin kirjaan. Sittemmin ryysiksestä on tullut niin mahdoton, että festari on käynyt paljon kaoot- tismmaksi. Nyt sinne on jo vaikea tunkea vä- liin.

Piirtäjien lähestyttävyydessä oli kuitenkin myös eroja. Enki Bilal esimerkiksi suhtautui yleisönsä tavattoman ylimielisesti: pyöritteli nimmareita kirjoihin, mutta samalla kääntyi haukotellen kysymään kustantajaltaan, kau- anko tätä vielä pitäisi jatkaa. Moebius puoles- taan teki vaikutuksen sillä, kuinka rento ja ystä- vällinen hän oli - kiistattomasta tähti-statuk- sestaan huolimatta. Hän otti juttelemaan tule- van fanin vastaan iloisesti hymyillen, puristi kättä voimakkaasti ja katsoi silmiin.

Yhytin maestron festivaalialueen ulkopuolella olevassa sarjakuvamuseossa, jossa tämä oli ollut mukana paneelikeskustelussa. Hän oli kiirehti- mässä takaisin festivaaliteltiltaan, jossa oli alkamassa seuraava nimmarointitilaisuus. Silti hän vinkkasi tulemaan mukaan, voisimme matkalla vaihtaa pari sanaa.

Pihalta löytyi vanha jeeppi. Moebius käski kii- peämään taakse kyytiin. Häntä kyyditsemässä oli kaveri, joka asettui ohjaimiin, Moebius istuu- tuu toiselle etupenkille. "Tämä auto oli meillä mukana Tahitilla!" hän huikkasi moottorin metelin yli.

Se oli melkoista menoa: suomalaiselle erä- maan asukille ranskalaisen vauhdikas ajo- tapa Angoulêmen kapeilla, mäkisillä, kivetyillä kujilla oli aika pelottavaa seurattavaa.

Näytin Moebiukselle omaa portfoliotani ja hän kääntyi etupenkiltä sitä katsomaan, samalla kun minä hiukan hermostuneesti vil- kuilin hänen olkansa yli, minne päin tien mutkat heittäisivät seuraavaksi.

Itsevarmaa taitoa

Saavuimme festivaalialueelle ja Moebius meni erään sarjakuvagallerian kojulle, jossa oli esillä hänen serigrafioitaan. Pyysin häneltä piirrosta ja ojeusin hänelle sivellinkynän, joka minulla oli mukana.

Moebius kokeili yhden varovaisen vedon, mil- laista jälkeä väline tekisi. Sitten hän nopeasti huiskaisi muutamalla yksinkertaisella vedolla paperille kauniin, kalligrafisen pelkistetyn kuvan Blueberrystä. Kun viivat osuvat kohdal- leen, niitä ei tarvita monta.

Kaikille Moebiuksen töitä nähneelle tulee var- masti selväksi hänen tavaton itsevarmuutensa piirtäjänä. Se on tullut minulle yhä ilmeise- mmäksi niinä muutamina kertoina, kun olen nähnyt hänen originaalisivujaan.

Vuoden 1995 sarjakuvafestivaaleilla Helsin- gissä oli näytteillä pari sivua Blueberrystä sekä Incalista kuuluisa sivu, jossa John Difool putoaa kaupungin keskuskiluun. (Kyllä, juuri se sivu.) Teknisesti huikeassa ja monimutkaisessa sivussa ei ollut tussaukseen tehty yhtään korjausta. Ei ainuttakaan.

Kemiin oli vuonna 2003 saatu Moebiukselta oikein kunnollinen, maailmanluokan näyttely. Siinä kiinnitti huomiota, että originaalien koko saattoi vaihdella jopa saman tarinan sisällä.

Niin, Moebius kertoi vähätellen, hän vain lähtee piirtämään siihen kokoon, kuin kynästä sinä päivänä lähtee tulemaan, miettimättä sitä sen enempää. Mutta eikö se aiheuta suuria vai- keuksia tarinan yhtenäisyyden kanssa? Eikö tekstauksen kokoa pidä laskeskella tarkkaan, että se pysyy samanlaisena läpi albumin? Ilmei- sesti ei, jos kynän varressa on tarpeeksi taitava piirtäjä.

Gir 96
Jyrki

Mille nimelle?

Mainitaanpa nyt vielä tässä yhteydessä, että samalla kun seisoin Moebiuksen varsinaisessa kirjojen signeerausjonossa, tuli puolivahingossa tavattua myös tämän eräs "henkinen oppi-isä", Alejandro Jodorowsky. Tämä oli nimittäin ollut signeeraamassa kirjoja käytävän toisella puolel- la, mutta oli juuri lopettelemassa. Minulla sat- tui olemaan mukana Incal-albumi (vai onko se enää "sattumaa" jos tarkoituksella kantaa mu- kanaan kirjoja reppukaupalla?) joten ojeusin sen hänelle, kun hän oli lähdössä. Hän pahoit- teli, että ei nyt juuri ehtinyt, mutta sanoi, että myöhemmin.

Yllätyin, kun osoittautui, että myöhem- min tarkoitti vain joitain minuutteja. Olin yhä samassa jonossa, kun Jodorowsky tuli nyhtäise- mään hihasta ja sanoi, että nyt sopii. Hän kysyi, että kenelle kirjoitetaan ja minä näytin hänelle nimikylttiäni.

"Aaa!" hän hihkaisi iloisesti. "Hirki!"

Kun sitten ojeusin saman albumin Giraud- Moebiukselle, osoittautui,

että hänelle itselleen- kin persoonan eri puolet menevät helposti sekaisin: vaikka kyseessä oli Moebius-albumi, signeerasi hän sen ensin Blueberry-tyy- liin "Gir" ja lisäsi vasta sitten alle "Moebius".

